

پایش یعنی چه؟

و چه طور می‌تواند مشوقی باشد برای نهادهای دولتی تا در قبال شهروند مسئولیت‌پذیرتر باشند؟

شما از طریق مشارکت در پایش فرایندهای تصمیم‌گیری می‌توانید نهادهای دولتی را تشویق کنید خدمات بهتری ارائه کنند و از این راه دسترسی به آمار و اطلاعات درباره عملکرد این نهادها را آسان‌تر کنید. در ضمن موفقیت در تشویق به بهسازی اجتماع احتمالاً به شما نیز اعتماد به نفس بیشتری می‌دهد. در همه دنیا شهروندانی مانند شما تلاششان آن است که دولت‌هایشان را تشویق کنند تا خدماتی ارائه دهند که پاسخگوی نیازهای مردم باشد. برای این کار انواع راه‌بردها را می‌توان در نظر گرفت. انتخاب راه‌برد بستگی دارد به نوع مسئله مورد نظر و اطلاعاتی که برای رسیدگی به آن نیاز دارید.

توضیحات	نوع پایش
<p>پایش بودجه فرآیندی است که طی آن گروهی از شهروندان به عنوان ناظر در جلسات تصویب بودجه حضور یافته، روند برگزاری جلسات را زیر نظر گرفته و اسناد مربوطه را در طول مراحل تدوین و تصویب بودجه تجزیه و تحلیل می‌کنند. منظور از این نوع پایش تعیین و آگاهی از نحوه اختصاص بودجه در سطح شوراهای شهر و روستا یا حتی مجلس است.</p> <p>ترویج بودجه یعنی گروهی از شهروندان به منظور اصلاح اقلامی در بودجه یا تغییر در روند تصویب بودجه تلاش کنند؛ این نوع فعالیت غالباً هنگام تنظیم بودجه یا در طول مراحل تصویب آن انجام می‌شود.</p> <p>پیگیری نحوه هزینه‌کرد بودجه یعنی گروهی از شهروندان نحوه تخصیص منابع توسط دولت (در سطح ملی یا شهر و روستا)، صرف بودجه و پروژه‌های عمومی را پایش کنند تا مشخص شود که آیا بودجه به شیوه مورد انتظار و مؤثر هزینه شده یا نه. این فعالیت در طول اجرای بودجه و همچنین دوره نظارت بر چرخه بودجه انجام می‌شود. بسته به مورد و همین‌طور زمانی که گروه فعالیت‌هایش در زمینه پایش بودجه را آغاز می‌کند، ترویج در زمینه بودجه ممکن است پیش یا پس از پیگیری نحوه هزینه‌کرد بودجه رخ دهد.</p>	<p>پایش بودجه</p> <p>ترویج بودجه</p> <p>پیگیری نحوه هزینه‌کرد بودجه</p>
<p>پایش نحوه ارائه خدمات عمومی به شهروندان اجازه می‌دهد تا بر اساس معیارهای خودشان به ارزیابی خدمات دولتی پرداخته، ببینند آیا این خدمات برآورده کننده نیازشان است یا نه. ابزارهایی مانند کارت گزارش شهروندی و کارت امتیاز اجتماع در این راه مفید هستند. در بخش‌های بعدی این دوره آموزشی با چند و چون راه‌بردهای مختلف مرتبط با این نوع از پایش بیشتر آشنا خواهید شد.</p>	<p>پایش نحوه ارائه خدمات عمومی</p>

پایش روند قانون گذاری

پایش روند قانون گذاری روندی است که در آن گروه شهروندی یا سازمان مردم‌نهاد (سمن) کار و عمل کرد قانون‌گذاران یا میزان تأثیرگذاری و هم‌خوانی قوانین با نیازهای مردم را پایش، ارزیابی و گزارش می‌کنند. پایش روند قانون گذاری را می‌توان برای منظوره‌های مختلفی به کار گرفت، که البته متناسب با بستر قانون گذاری هر کشور و مقصود، زمینه‌های کاری و ظرفیت‌های اجرائی سازمان انجام دهنده ممکن است فرق کند. با این حال، دلیل مشترک همه فعالیت‌ها در این نوع از پایش تشویق نمایندگان شوراها و مجلس به پاسخگویی بیشتر و تقویت روند قانون گذاری است. انتشار یافته‌های پایش بر نمایندگان فشار وارد می‌کند، زیرا اطلاعات آن ممکن است در فعالیت‌های ترویجی دیگر مورد استفاده قرار گرفته یا حداقل به رأی‌دهندگان برای انتخابات بعدی آگاهی بدهد.

گزارش سایه

گزارش سایه مکانیزمی را فراهم می‌کند برای پایش و بالا بردن سطح آگاهی پیرامون میزان پایبندی حکومت به معاهدات، کنوانسیون‌ها و اعلامیه‌هایی که از امضاء کنندگانشان است. به طور معمول، حکومت‌ها به عنوان بخشی از تعهداتشان در این گونه توافقنامه‌ها باید به نهاد بین‌المللی مسئول گزارش دهند. این گونه گزارش‌های رسمی دولتی میزان پیشرفت در دستیابی به برخی الزامات مندرج در توافقنامه را تشریح می‌کنند. در بسیاری موارد، گروه‌های مدنی نیز درباره میزان پایبندی حکومت کشورشان به توافقنامه تحقیق کرده، گزارش تکمیلی یا جایگزینی را تحت نام «گزارش سایه» در کنار «گزارش رسمی» دولت متبوعشان تولید می‌کنند. گزارش سایه همچنین این گروه‌ها را قادر می‌کند تا اصول و استانداردهای مطرح در توافقنامه‌های بین‌المللی را برای تشویق به مسئولیت‌پذیری حکومت در ارائه خدمات استفاده کرده، قوانین و خط‌مشی‌های مرتبط با این توافقنامه‌ها را تقویت کنند.

پایش در رابطه با ستاد انتخاباتی

پایش در رابطه با ستاد انتخاباتی روندی دو قسمتی است که از بازه انتخابات به عنوان نقطه ورودی برای گروه‌های شهروندی و سمن‌ها استفاده می‌کند تا مشوق مسئولیت‌پذیری مقامات انتخابی در برابر کسانی باشند که آنان را انتخاب می‌کنند. گروه‌های پایش‌گر در واکنش به کاستی‌های مختلف در زمینه مسئولیت‌پذیری در سطوح ملی [دولت و مجلس] یا محلی [شهرداری و شورای شهر] از راه‌کارهای گوناگونی استفاده می‌کنند تا با احزاب و نامزدها در دوره منتهی به انتخابات و پس از آن تعامل کنند. سه راه‌کار موفق در این زمینه عبارتند از: راهنمای رأی‌دهندگان^۱، جلسه اجتماع^۲ و کارزار تعهد^۳. همه این راه‌کارها به شهروندان امکان می‌دهند تا به نامزدها و احزاب سیاسی یادآوری کنند که مردم انتظاراتی دارند و عمل کرد مقامات رسمی را بر پایه همین انتظارات ارزیابی خواهند کرد.

Voter guide^۱
Community platform^۲
Pledge campaign^۳